

Wandelroute “Het Mirakel” van Amsterdam

Amsterdam in de 16^e eeuw was een katholieke stad. Een stad vol kerken, kloosters en kapellen. Er waren 21 kloosters en die hadden allemaal een eigen kapel, moestuin, stallen, kerkhof, bakkerij, bleekvelden en werkruimtes! Op straat zag je dan ook heel veel monniken en nonnen lopen.

Vanwege het “Mirakel” van Amsterdam kreeg de stad de keizerskroon van Maximiliaan van Oostenrijk en daardoor ook meer aanzien!

Door dat “Mirakel” was de stad ook een bedevaartsoord geworden en uit heel Europa kwamen dan ook de bedevaartgangers om zelf die heilig plek te zien...

Drukte van belang dus en goed voor de economie van de stad Amsterdam!

“Het Mirakel van Amsterdam” vond plaats in 1345:

In een huis aan de Kalverstraat kreeg een doodzieke man het Heilig Sacrament van een priester. Maar al gauw moest hij braken en het braaksel werd opgevangen door de vrouwen die hem verpleegden. Ze gooiden het braaksel in het haardvuur, dat de hele nacht bleef branden. Toen ze de volgende morgen het vuur weer opstookten, zagen ze de hostie ongeschonden in het vuur. Een vrouw haalde onvervaard de hostie uit de vlammen zonder haar hand te verbranden... hij voelde zelfs koud aan in haar hand. Ze holde er mee naar de Oude Kerk (toen nog St. Nicolaaskerk) om de priester te vertellen wat er was gebeurd en om de hostie te laten zien. Nadat de hostie een aantal keren terug ging naar zijn oorsprong, het huis aan de Kalverstraat, werd deze tenslotte in een processie met alle geestelijken van de stad naar de kerk gebracht en daar bleef die toen.! Op de plaats van het wonder werd een kapel gebouwd ter nagedachtenis aan het wonder. Amsterdam werd daardoor een belangrijke bedevaartstad!

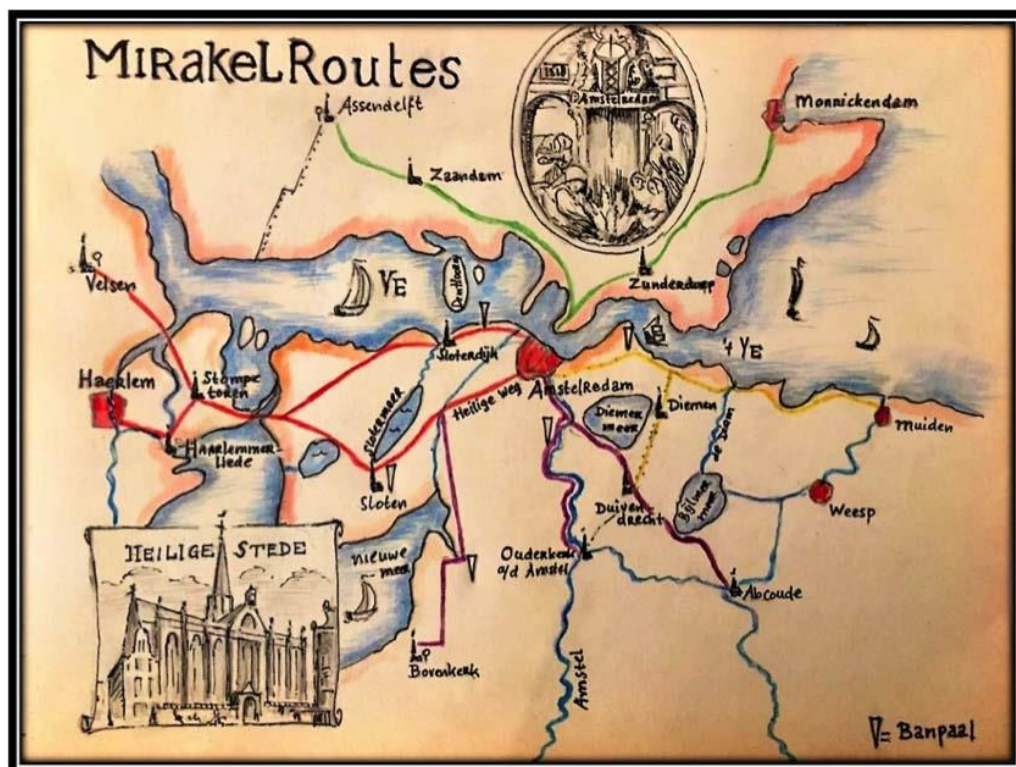
De Heilige Stede aan het Rokin

Gewelsteen ter nagedachtenis

In de 15^e en 16^e eeuw werd in Amsterdam, Haarlem en Leiden elk jaar op de dinsdag na het feest van de Heilige Gregorius (12 maart) vanaf het stadhuis afgekondigd, dat de volgende dag de Mirakelprocessie door Amsterdam zou trekken. Daarna volgde klokgelui, waarmee de Amsterdammers werd opgeroepen om hun huizen te versieren en rust-altaren voor de processie op te richten. De schutterij ging vervolgens de hele route inspecteren. Vanuit Leiden, Haarlem en elders trokken de pelgrims naar Amsterdam. Na een lange tocht over dijken en water bereikten ze dan in Sloten, of Amstelveen de Heiligeweg, waarover ze de laatste kilometers naar Amsterdam liepen. De volgende dag namen de pelgrims dan deel aan de Sacramentsprocessie en bezochten zij de Heilige Stede, waar op 15 maart 1345 het wonder van Amsterdam (Heilig Mirakel) had plaats gevonden.

De pelgrims kwamen uit heel Noord-Holland, Zuid-Holland en Utrecht naar Amsterdam en volgden samen een vaste route:

- Route 1: Vanaf Assendelft naar het Begijnhof in Amsterdam
- Route 2: Vanaf Monnikendam naar het Begijnhof
- Route 3: Vanaf Diemen naar het Begijnhof
- Route 4: Vanaf Duivendrecht naar het Begijnhof
- Route 5: Vanaf Ouderkerk a. d. Amstel naar het Begijnhof
- Route 6: Vanaf Bovenkerk naar het Begijnhof
- Route 7: Vanaf Haarlemmerliede naar het begijnhof

Na het passeren van de oude Banpalen, kwam men in het gebied van Amsterdam en dan liepen de pelgrims de laatste kilometers in stilte!

De route door de stad ging vanaf het Begijnhof door de Kalverstraat, over de Dam, de Nieuwe Dijk, Prins Hendrikkade naar de Warmoesstraat en weer over de Dam, de Nes en langs de Grimburgwal naar het Spui, waar het eindpunt was. Onderweg waren er rustpunten en de hele route werd door de pelgrims in stilte gelopen. Deze "Stille Omgang" werd jaarlijks gelopen, maar in 1578 eindigde deze traditie, vanwege de "Alteratie van Amsterdam." Alle katholieke gebouwen en instellingen en het hele katholieke geloof werden toen verboden!

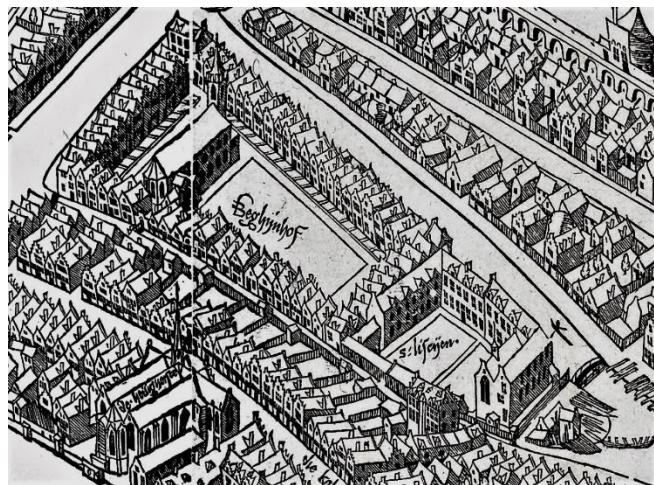
Pas rond 1881, toen het de katholieken weer werd toegestaan om hun geloof openlijk te beoefenen, werd de "Stille Omgang" in ere hersteld en kon de St. Nicolaas kerk worden gebouwd: De "Kathedraal aan het IJ."

En hoe zag Amsterdam er vroeger uit???

We starten bij het Begijnhof en zien, dat het net een eiland is, want omgeven door het water van het Spui, de Begijnensloot en de Nieuwezijds Voorburgwal.

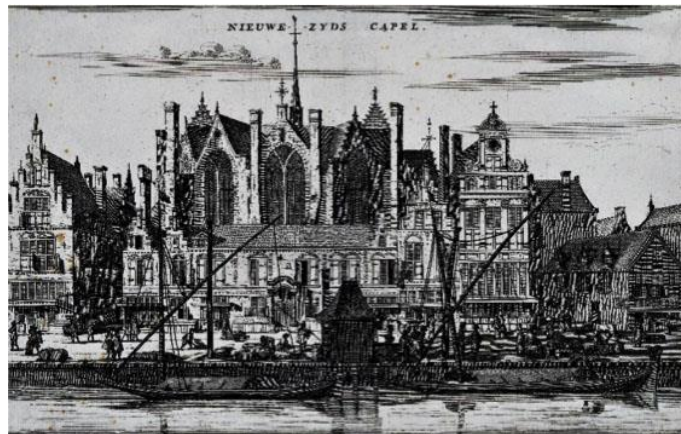
Aan de noordzijde is de St. Luciënsteeg en het St. Luciën Klooster.

Na 1578 wordt dit klooster het Burger Weeshuis. En nu zit het Amsterdam Museum daar in!

Ingang weeshuis aan de Kalverstraat

Als we even door de Wijde Kapelsteeg lopen, komen we op het Rokin, waar destijds de Nieuwe Zijds Kapel werd opgericht ter ere van het Mirakel. Pelgrims vanuit heel Europa kwamen naar Amsterdam en het was dan ook een drukte van belang in de Kalverstraat en de zijstraatjes. Veel "souvenirs" werden hier gemaakt en heel veel daarvan zijn terug gevonden tijdens de aanleg van de metrolijn! Ook Keizer Maximiliaan van Oostenrijk kwam naar de stad en schonk als dank voor zijn genezing de keizerskroon aan de stad. Die staat nu nog steeds bovenop de Westertoren te pronken!

Nieuwe Zijds Kapel

We lopen verder door de Kalverstraat en passeren een schuilkerk, "De Papegaai."

Zo genoemd, omdat de eigenaar een handelaar in tropische vogels was. Schuilkerken werden opgericht door gelovige katholieken, na de Alteratie van 1578. En ze werden "gedoogd," zolang er niemand last van had en ze niet zichtbaar waren vanaf de straat. Ook moest er jaarlijks voor

worden betaald...! Aan het eind van de Kalverstraat komen we op de Dam, het centrale punt van Amsterdam en vol bedrijvigheid. Hieronder de Dam in de "Gouden Eeuw" met het oude het midden het nieuwe nog aanbouw.

Eeuw" met stadhuis in en het in

Aan de andere kant van de Dam wacht de Nieuwedijk voor het vervolg van de "Stille Omgang."

Als we de Nieuwedijk helemaal uitlopen, staan we aan de oever van het IJ en gaan over de Nieuwe Brug naar de Prins Hendrikkade en door naar de St. Nicolaaskerk.

De oever van het IJ

Sint Nicolaas Kerk

St. Olofskapel met stadspoort

De kleine straatjes uit 1350 bestaan nog steeds!

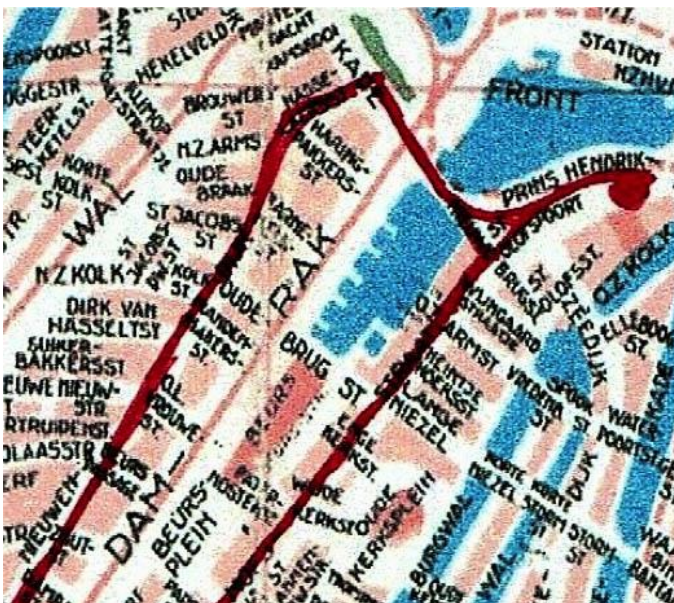
Hierdoor kwam je vroeger in de stad!

Torentje van de Olofskapel

Begin van de Warmoesstraat

De namen van de straatjes en stegen zijn nog steeds gelijk aan vroeger!

Achter de Oude Zijds Kolk met sluis steekt de Toren van de Oude Kerk hoog boven de oude straatjes en steegjes uit. Dit was tot 1578 de St. Nicolaas Kerk en die stond toen nog aan het IJ! Nu ingebouwd tussen de O.Z.

Voorburgwal en de Zeedijk. Wij zetten de wandeling voort via de Olofspoort steeg naar de Warmoesstraat de oude aanvoer route naar de Dam. Veel tuinders uit het noorden van Amsterdam trokken hier met hun groente (warmoes) door evenals de mensen met

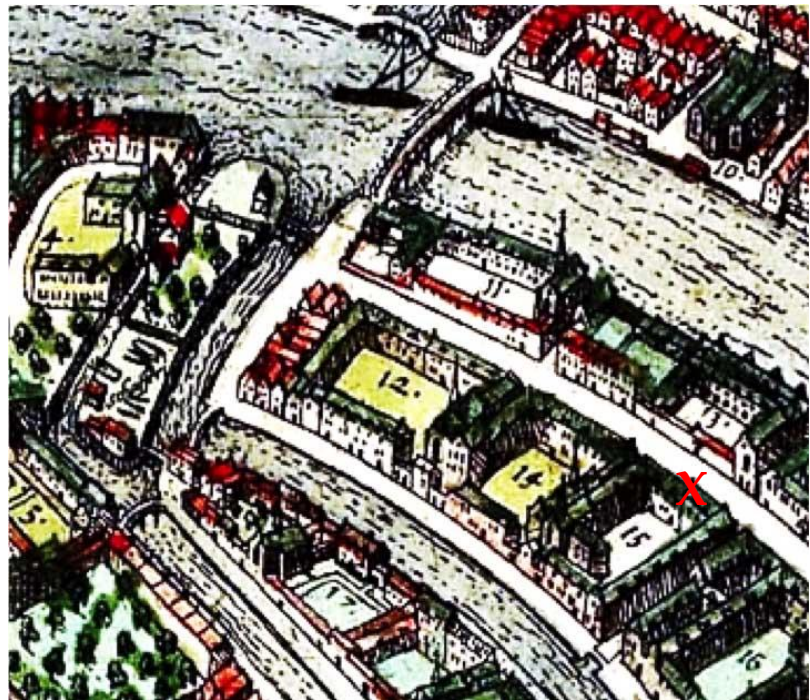
geiten, schapen, kippen en ander klein vee. Na de Warmoesstraat komen we weer bij de Dam en die steken we over naar de Nes, jarenlang een uitgaansgebied voor de Amsterdammers en vanaf de 19^e eeuw was de Nes ook het centrum voor de tabakshandel. Aan de Nes staat ook nog vanaf ca. 1600 de stadsbank van lening, "de Lommerd." En die Is nu nog steeds in gebruik.

(Nes = landtong) Het gebied waarin de Nes lag, was een moerasgebied en dus was de grond daar erg goedkoop! Om die reden werd er door de kerk grond gekocht om kloosters op te bouwen. Eerst stortten ze daar afval en huisvuil, totdat de grond droog genoeg was om op te bouwen.

Op onderstaand kaartje van Corn. Anthonisz. van 1538 zijn er een aantal duidelijk te zien:

- 4. Nieuwe Nonnenklooster
- 5. Oude Nonnen kl.
- 10. Heilige Stede
- 11. St. Maria kl.
- 12. St. Clara kl.
- 13. Cellebroeders kl.
- 14. St. Barbara kl.
- 15. St. Margriet kl
- 16. St. Margriet kl.
- X is de Nes

Aan het einde van de Nes komen we op de Grimburgwal en gaan dan rechtsaf. Hier rechts is nog een klein steegje, dat "Gebed zonder End" is genoemd naar de vele kloosters, die hier vroeger waren! Het verhaal gaat, dat de kinderen destijds hier niet mochten 'bikkelen' (knikkeren) omdat ze dan de rust van de kloosterlingen konden verstoren. We volgen de Grimburgwal (De Grim was een moerasriviertje) en steken dan het Rokin over naar het Spui:

Einde van de "Stille Omgang!"

Schagerbrug 2021
Ineke van Stuijvenberg

